

Versie 18 maart 2025

Handreiking WPM voor de sector Gehandicaptenzorg

Dit document geeft inzicht in een aantal uitgangspunten en vuistregels die gebruikt kunnen worden voor het rapporteren voor het besluit CO2 reductie werkgebonden personenmobiliteit (besluit WPM). Dit document is een aanvulling op de handreiking 'Gegevensverzameling werkgebonden personenmobiliteit' van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Het gaat specifiek in op de woon-werkmobiliteit en zakelijke mobiliteit van (zorg)medewerkers.

In de handreiking van IenW wordt het instrument van een enquête voorgesteld om voor woon-werkmobiliteit de benodigde gegevens te verzamelen.

Het uitzetten van een enquête is in het kader van het zoveel mogelijk beperken van de administratieve lasten voor zorgmedewerkers en zorgorganisaties een extra handeling en daarmee mogelijk geen wenselijke oplossing. Een enquête houdt ook geen rekening met de specifieke mobiliteit van zorgmedewerkers en de administratie daarvan. Deze aanvulling maakt *wel* gebruik van de gegevens waarover een organisatie beschikt en die beschikbaar zijn voor de vergoeding van de reiskosten die op grond van de CAO Gehandicaptenzorg (hierna "CAO") worden toegekend. Om die reden is voor de sector Gehandicaptenzorg een aanvullende optie beschikbaar gesteld om voor de woon-werkmobiliteit te rapporteren: dit door het gebruik van de methode van *'het preferente vervoermiddel'*. Deze methode staat hieronder verder toegelicht.

Deze optie is tot stand gekomen met het ministerie van I&W. De optie is gebaseerd op de vergelijkbare, aanvullende, handreiking die door ActiZ in samenwerking met FWG Progressional People is opgesteld en eerder met het ministerie is afgestemd.

I. WPM in relatie tot de CAO Gehandicaptenzorg

De reisbewegingen die de werknemers maken zijn zowel onderdeel van de WPM als van de CAO.

Het besluit WPM kent een viertal categorieën waarover jaarlijks gegevens verstrekt moeten worden voor wat betreft het aantal kilometers:

- A. Zakelijke mobiliteit - auto van de zaak (lease en/of eigen wagenpark)
- B. Zakelijke mobiliteit - dienstverleners mobiliteit (NS-Business, apps, enz.)
- C. Zakelijke mobiliteit - declaraties
- D. Woon-werkmobiliteit

De CAO kent een vergoeding op basis van twee categorieën reisbewegingen:

- 1. Reiskosten woon-werkverkeer (artikel 9:1 CAO)
- 2. Reiskosten dienstreizen (artikel 9:2 CAO)

In deze aanvullende handreiking wordt op basis van de CAO uitgelegd hoe er (ook) kan worden gerapporteerd voor de WPM. Dit specifiek voor de categorie D (Woon-werkmobiliteit) en C (Zakelijke mobiliteit -declaraties). Voor de lease voertuigen en/of eigen wagenpark van de werkgever of over dienstverlenersmobiliteit (categorie A en B) wordt verwezen naar de handreiking van IenW.

Let op: zowel op grond van artikel 9:1 CAO als artikel 9:2 CAO is het mogelijk om een 'eigen regeling reiskostenvergoeding' af te spreken met de ondernemingsraad of met een personeels-vertegenwoordiging. Houd hier rekening mee bij de toepassing van deze handreiking.

II. Genereren kilometers woon-werkverkeer (Categorie D. Woon-werkmobiliteit)

Vanuit de CAO, artikel 9.1 Reiskosten woon- werkverkeer, geldt een kilometervergoeding onafhankelijk van het vervoermiddel.

De jaarkilometers woon-werkverkeer kunnen in een groot aantal gevallen uit de bestaande systemen worden gehaald. Dit omdat de vergoede kilometers bekend zijn¹. Echter, hierbij zal naar alle waarschijnlijkheid geen vervoermiddel van iedere werknemer bekend (geadministreerd) zijn.

In de handreiking van IenW wordt de methode van een enquête besproken om alsnog te komen tot te rapporteren kilometers per type vervoermiddel. Dat is een middel dat los staat van de *wel* beschikbare gegevens; er wordt daarmee geen gebruik gemaakt van de gegevens die bij de organisatie beschikbaar zijn. Daarbij vergt dit de nodige handelingen en is het de vraag of de enquête leidt tot een representatieve uitkomst en daarmee tot representatieve, bruikbare, gegevens. Vanuit het zoveel mogelijk beperken van de administratieve lasten voor zorgmedewerkers en zorgorganisaties is het uitzetten van een enquête niet wenselijk. Daarom is er voor de sector Gehandicaptenzorg geen aanvullende optie beschikbaar om te rapporteren voor de WPM: 'het preferent vervoermiddel'.

Preferent vervoermiddel

Om de benodigde gegevens vanuit de bestaande brongegevens (het totaal aan kilometers dat voor werknemers wordt vergoed op jaarbasis) te kunnen rapporteren, is het nodig om deze kilometers te koppelen aan het door de werknemer gebruikte vervoermiddel. Bij deze methode wordt hiervoor het '*preferente vervoermiddel*' als een vast bestanddeel opgenomen in de administratie. Dit kan bijvoorbeeld onder de persoonsgegevens in de personeelsadministratie of bij het declaratiesysteem. Op deze wijze vindt een koppeling plaats tussen de bestaande gegevens (de kilometers die een werknemer reist) en de wijze waarmee er door de werknemer wordt gereisd.

Wat is daarbij een '*preferent vervoermiddel*'?

Het preferent vervoermiddel is het vervoermiddel dat de werknemer het meest gebruikt; bij voorkeur in meer dan >75% van de reisbewegingen die hij of zij op jaarbasis maakt.

Het gaat hierbij om één van de volgende elf vervoermiddelen die de werknemer gebruikt en die wordt vastgelegd:

- auto, benzine
- auto, diesel
- auto's die behoren tot de (plug-in)hybrides
- auto, 100% elektrisch
- auto, andere brandstoffen
- motorfiets, benzine
- motorfiets, elektrisch
- bromfiets/scooter, benzine
- bromfiets/scooter, elektrisch (inclusief speed-pedelec)
- (e-)fiets of lopen
- Openbaar Vervoer

Een werknemer kan in de praktijk, bekeken over een jaar, gebruik maken van verschillende vervoermiddelen. Echter, met de toepassing van de optie van het preferent vervoermiddel hoeven afwijkingen niet apart geregistreerd te worden. Met andere woorden, het vervoermiddel hoeft niet per rit geregistreerd te worden. Het gaat om het meest gebruikte vervoermiddel. Als in een rit meerdere vervoersmiddelen worden gebruikt (bijvoorbeeld met de auto naar de trein en met de fiets vanaf station naar werk) is het vervoermiddel voor de langste afstand het preferente vervoermiddel. In dit geval dus het OV.

Het betreft een in beginsel eenmalige uitvraag bij alle huidige medewerkers. Het gaat hierbij om een groeimodel: van een toenemende groep wordt het meest gebruikte vervoermiddel vastgelegd. Dit hoeft in het begin geen 100% te zijn. Tot een registratie van 50% van de werknemers waarvan het preferente vervoermiddel bekend is kunt u voor de rapportage over dat jaar beter gebruik maken van de kengetallen, zie hierna bij onderdeel IV. Heeft u het preferente vervoermiddel van meer dan 50% van de werknemers geadministreerd en gaat het om een gemiddelde groep, dan kunt de kilometers per vervoerswijze ophogen. De ophoogfactor wordt bepaald door het totaal

¹ Wanneer er sprake is van een enkele reisafstand van meer dan 30 kilometer en het meerdere niet via een met de OR afgesproken regeling vergoed wordt, zal er mogelijk een aanvullende actie nodig zijn om alle kilometers in beeld te krijgen.

aantal werknemers te delen door het aantal werknemers waarvan het preferente vervoermiddel is geadmistreerd en de aldus berekende factor te gebruiken voor elk aantal kilometers per vervoerswijze.

Het advies is om het registreren van het meest gebruikte vervoermiddel onderdeel te maken van het administratieve proces (bij indiensttreding en bij gebeurtenissen als een verhuizing en/of overplaatsing). Daarbij is het gewenst om bij een indiensttreding direct uit te vragen wat het preferente vervoermiddel is en dit vast te leggen. Zorgorganisaties kunnen er ook voor kiezen om deze registratie jaarlijks te actualiseren.

Kengetallen

Indien de administratieve systemen niet op tijd ingericht kunnen worden om het preferent vervoermiddel vast te leggen, of als er in onvoldoende mate voldoende geregistreerd is wat het preferente vervoermiddel van de werknemers is, kunnen zorgorganisaties tijdelijk gebruik maken van kengetallen om te rapporteren voor de WPM. Zie hiervoor verder 'IV.Kengetallen'.

III. Genereren kilometers dienstreizen (Categorie C. Zakelijke mobiliteit)

De vergoeding van dienstreizen is in artikel 9:2 CAO opgenomen. Het betreft hierbij de vergoeding van reisbewegingen die vallen onder Categorie C. Zakelijke mobiliteit. Alle kilometers die hierbij worden gemaakt (en vergoed op basis van dit CAO-artikel) dan wel de kosten voor het Openbaar vervoer die op basis van dit CAO-artikel worden vergoed, kunnen worden gerapporteerd onder deze categorie.

De vergoeding die de CAO toekent, is gebaseerd op een type vervoermiddel. Er is sprake van een vergoeding van de kosten openbaar vervoer, een kilometervergoeding bij gebruik van de eigen auto (met toestemming van de werkgever) of een vergoeding van door de fiscus vastgestelde forfaitaire kilometertarieven bij gebruik van een ander, eigen vervoermiddel.

Aangezien er specifiek gerapporteerd dient te worden naar gebruikt vervoermiddel, dient de wijze van declareren te worden aangepast. Het zal daarmee wenselijk zijn om het gebruikte declaratiesysteem/en of formulier te wijzigen, dit zodanig dat de werknemer vermeldt welk van één van de 11 vervoermiddelen is gebruikt om te reizen. Voor verdere informatie zie de handreiking van het ministerie van IenW.

IV Kengetallen

Als het totaal aantal medewerkers waarvan het preferente vervoermiddel nog onder de 50% van het totaal aantal medewerkers, kan beter uitgegaan worden van het totaal aantal kilometers en de verdeling naar kilometers woon-werk berekenen met kengetallen. Hieronder staan kengetallen waarvan een organisatie gebruik kan maken. Dit betreft kengetallen voor woon-werkverkeer in Nederland en is niet specifiek voor de zorg. Zorgorganisaties die wel een verdeling van vervoermiddel weten, kunnen de percentages binnen de brandstoftype gebruiken ('gestapelde methode').

Vervoermiddel	% totaal	Brandstoftype	% binnen groep	% totaal
Personenauto	69,8%	Benzine	67,95%	47,4%
		Diesel	17,88%	12,5%
		(plug in) hybrides	7,44%	5,2%
		100% elektrisch	4,43%	3,1%
		Andere brandstof	2,29%	1,6%
Openbaar Vervoer	12,9%	-	100%*	12,9%
Fiets + lopen	7,4%	-	100%*	7,4%
Overig	9,9%	Motorfiets benzine	35,40%	3,5%
		Motorfiets elektrisch	0,08%	0,0%
		Bromfiets/scooter benzine	59,07%	5,9%
		Bromfiets/scooter elektrisch + speed-pedelec	5,46%	0,5%

*Geen verdere uitsplitsing vereist voor besluit WPM

Bronnen: Bewerking ActiZ en IenW o.b.v. o.a. [CBS](#) & [RVO](#)